

Mensenhandel in en uit beeld

Effectief beleid kan nooit in het donker gevoerd worden. Mensenhandel is een groot, vaak grensoverschrijdend, en veelal verborgen probleem. Om het te kunnen bestrijden, moet het licht aan: waar is het? Hoe groot is het? Welke vorm heeft het?

Mijn kernboodschap luidt dan ook:

Om mensenhandel effectief te kunnen bestrijden, moet mensenhandel zichtbaar zijn. Mensenhandel die nog niet in beeld is, moet in beeld gebracht worden; mensenhandel die al wel in beeld is, moet beter geregistreerd worden.

Dan kan het licht steeds een stukje verder aan.

Corinne Dettmeijer-Vermeulen

Binnenlandse kleinschalige seksuele uitbuiting

- Daders: afkomstig uit Nederland, Turkije, Marokko, Suriname of de voormalige Nederlandse Antillen, jongste, bijna altijd mannelijk
- Slachtoffers afkomstig uit Nederland
- Per mensenhandelsituatie 1 à 2 daders en slachtoffers
- Regelmatig sprake van (schijn)liefdesrelatie tussen dader en slachtoffer

De ouders van een 25-jarige Nederlandse vrouw gaan naar de politie. Hun dochter woont bij 'haar vriend': een Nederlandse man van ongeveer 30 jaar uit Marokko met criminele antecedenten. Hij heeft hun dochter ertoe aangezet om in de prostitutie te werken zodat een door hem opgebouwde schuld kan worden afbetaald. Hijzelf verdient bij als schilder (zwart) en treedt op als haar pooier wanneer zij voor hem in een vergunde seksclub werkt.

3 typen mensenhandelstructuren

Bron: Hoofdstuk 5: Opsporing van verdachten in Nederland, BNRM-opsporingsonderzoek 2009

Europese seksuele uitbuiting

- Daders: afkomstig uit Midden- en Oost-Europa, ouder dan 'Binnenlandse kleinschalige seksuele uitbuiting', soms ook vrouwelijk
- Slachtoffers afkomstig uit Midden- en Oost-Europa
- Per mensenhandelsituatie 2 à 3 daders en 3 à 4 slachtoffers
- Soms sprake van een (schijn)liefdesrelatie tussen dader en slachtoffer

Drie in Bulgarije geboren verdachten buiten drie slachtoffers uit in de vergunde en onvergunde prostitutiebranche (raamprostitutie, bordelen, clubs en escort). Ze rouleren de slachtoffers zowel binnen Nederland en tussen Nederland, Duitsland en Zwitserland. De verdachten zijn: één man van 28 jaar (ronselaar en pooier), één vrouw van 29 jaar (ronselaar en pooier) en één man van 23 jaar (pooier). De slachtoffers zijn: één meisje uit Bulgarije van 17 jaar, één vrouw uit Bulgarije van 29 jaar, en één vrouw uit Hongarije van 31 jaar. Eén van de slachtoffers heeft een (schijn)liefdesrelatie met één van de verdachten. De paspoorten en het geld dat de slachtoffers verdienen worden door de verdachten ingenomen en er is sprake van (dreiging met) fysiek en seksueel geweld, ook ten aanzien van de families van de slachtoffers.

Internationale grootschalige overige uitbuiting

- Daders: afkomstig uit Azië en Nederland, oudste, regelmatig ook vrouwelijk
- Slachtoffers afkomstig uit Azië
- Per mensenhandelsituatie groot aantal daders (rond de 4) en slachtoffers (sterk variërend tussen de 3 en de 100)
- Nooit sprake van een (schijn)liefdesrelatie tussen dader en slachtoffer

Meer dan tien in Nederland illegaal verblijvende Indonesiërs worden aangehouden in een brandgevaarlijke woning vol ongedierte. In deze woning bereiden zij onder erbarmelijke omstandigheden Indonesische voedselproducten (zoals kroepoek). Vier mannen uit Indonesië van tussen de 26 en 61 jaar doen aangifte. Ze zijn in hun herkomstland geronseld op basis van valse beloften. Het gaat om zes verdachten die zich naast mensenhandel ook bezighouden met mensensmokkel en witwassen: een Nederlandse man van 45 jaar (ontvangt een uitkering); zijn partner (een Nederlandse vrouw van 37 jaar met een eenmanszaak); zijn minnares (een Indonesische vrouw van 29 jaar die in de thuiszorg werkt en de reis van de slachtoffers naar Nederland regelt); zijn dochter (een Nederlandse vrouw van 25 jaar met een administratieve baan, die als huisvester optreedt); zijn schoonzoon (een Nederlandse man van 38 jaar uit Suriname, werkzaam als ambtenaar en tevens huisvester); en een Indonesische man van 38 jaar, die de voorman is van de hoofdverdachte.

Slachtoffers

Stijging geregistreerde slachtoffers van 716 in 2007 naar 1.222 in 2011

Dit betekent niet per se dat er daadwerkelijk meer slachtoffers zijn, maar dat ze beter worden herkend/geregistreerd

Slachtofferprofielen

	Seksuele uitbuiting	Uitbuiting buiten de seksindustrie
Geslacht	Bijna altijd vrouw (93%)	Ongeveer de helft is vrouw (49%)
Leeftijd	Veruit de meerderheid is jonger dan 31 jaar (83%)	Ongeveer de helft is jonger dan 31 jaar (52%)
Herkomstregio	Vaak uit Afrika (35%) en Nederland (32%)	Vaak uit nieuwe EU-lidstaten (in 2004 of 2007 toegetreden) (56%) en Azië (17%)
Aangifte	42% heeft aangifte gedaan	31% heeft aangifte gedaan

Slachtoffers van seksuele en overige uitbuiting verschillen in een aantal belangrijke kenmerken van elkaar. Slachtoffers van seksuele uitbuiting zijn vaker vrouw, ze zijn jonger, ze komen vaker uit Afrika en Nederland, en minder vaak uit Midden- en Oost-Europa. Daarnaast is de aangiftebereidheid van slachtoffers van seksuele uitbuiting groter dan die van slachtoffers van overige uitbuiting.

Minderjarige slachtoffers onderbelicht

In 2011 was 16% (=195) van het totaal aantal gemelde slachtoffers minderjarig. Uit signalen blijkt dat het te verwachten is dat een veel groter aandeel minderjarig is, omdat een aantal instanties minderjarige slachtoffers niet meldt en omdat (vooral nog) alleen de leeftijd ten tijde van aanmelding (en niet ten tijde het begin van slachtofferschap) geregistreerd is. Van de minderjarigen die nu gemeld worden heeft 59% de Nederlandse nationaliteit. Ruim een kwart (27%) heeft een nationaliteit van een Afrikaans land.

Niet-Nederlandse slachtoffers in de B9-regeling

De B9-regeling is een instrument in de opsporing (omdat het slachtoffer meewerkt met de politie) en biedt een slachtoffer regulier verblijf en toegang tot voorzieningen (zoals opvang).

398 B9-verleningen in 2011

Incidenteel wordt een B9-vergunning niet verleend vanwege het hebben van criminele antecedenten, zoals winkeldiefstal. Een B9-vergunning zou verleend moeten worden aan *ieder* slachtoffer, ongeacht de criminele antecedenten.

Bron: Hoofdstuk 4: Slachtoffers en de B9-regeling in Nederland, IND 2007-2011

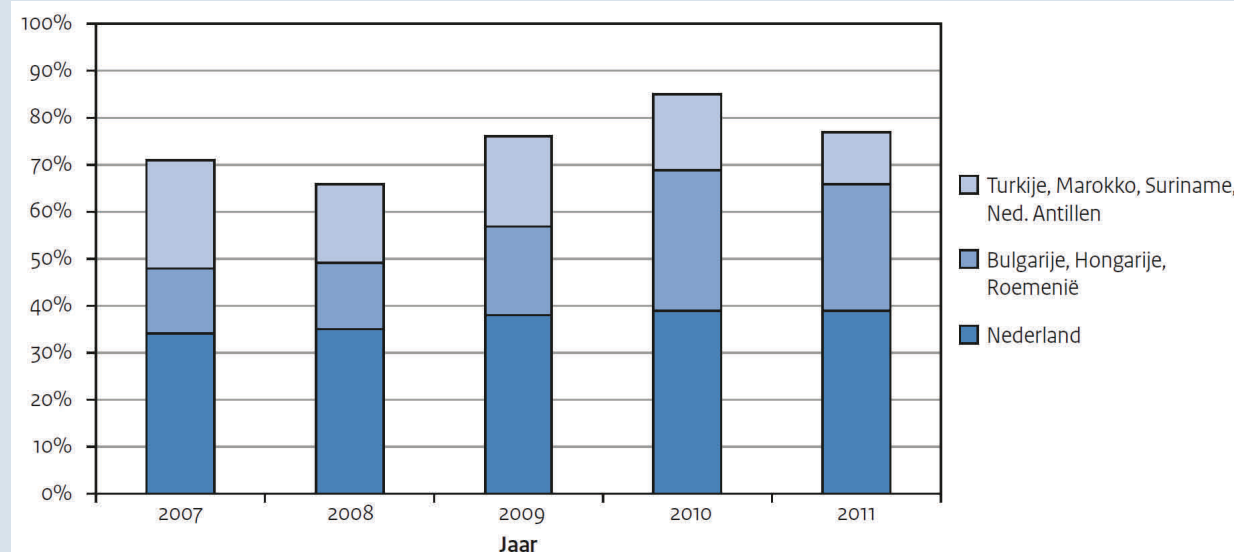
Daders

Wie zijn de verdachten?

- Meestal man (ruim 80%)
- Gemiddeld ± 30 jaar (incidenteel minderjarig of ouder dan 50)
- Top 8 geboortelanden: Nederland, Bulgarije, Hongarije, Turkije, Roemenië, Marokko, Suriname en de voormalige Nederlandse Antillen (totaal 75% van alle verdachten in 2007-2011)

Gemiddeld is ruim een derde (37%) van de verdachten geboren in Nederland. Het aandeel geboren in de drie Midden- en Oost-Europese landen is tussen 2007 en 2011 bijna verdubbeld: van 14% naar 27%. Voor de groep Turkije, Marokko, Suriname en de voormalige Nederlandse Antillen geldt juist het omgekeerde, dit aandeel is gehalveerd van 23% naar 11%. Deze verdachten wonen vaker in Nederland en veel minder vaak in hun eigen geboorteland. De in Nederland geboren verdachten zijn jonger (48% is niet ouder dan 25 jaar) dan de andere twee categorieën verdachten (28-29% is niet ouder dan 25 jaar).

Top 8 geboortelanden verdachten

Het is opvallend dat verdachten geboren in Afrika (m.u.v. Marokko) maar in geringe mate voorkomen in de vervolgingscijfers. Dit omdat daders en slachtoffers vaak afkomstig zijn uit dezelfde regio's en Afrika de grootste herkomstregio van geregistreerde slachtoffers van seksuele uitbuiting is.

Verschillende rollen

Daders van seksuele uitbuiting vervullen vaak meerdere rollen in het mensenhandelproces. Zo zijn er onder andere **ronselaars**, **vervoerders** (zij brengen slachtoffers over de grens) **pooiers**, **bodyguards** (zij houden toezicht op slachtoffers), **exploitanten** en **snorders** (zij brengen slachtoffers naar hun werkplek). De rol van pooier wordt het minst vaak door vrouwelijke daders vervuld en pooiers hebben vaker dan andere daders criminele antecedenten. Bodyguards zijn jonger dan andere daders, wat erop zou kunnen wijzen dat de taken verbonden aan de rol van bodyguard vooral worden toebedeeld aan 'beginnende mensenhandelaren'. Exploitanten daarentegen zijn juist de oudste groep daders. Dit zou kunnen betekenen dat de rol van 'exploitant' meer is weggelegd voor de 'ervaren mensenhandelaar'.

Bron: Hoofdstuk 5: Opsporing van verdachten in Nederland, BNRM-opsporingsonderzoek 2009

220 vervolgingen per jaar

70% wordt gedagvaard voor mensenhandel, de rest wordt vaak geseponeerd (bijvoorbeeld wegens gebrek aan bewijs). Degenen die voor de rechter komen worden in ruim de helft van de gevallen (56%) veroordeeld voor mensenhandel. Meestal (91%) wordt dan een onvoorwaardelijke gevangenisstraf opgelegd, die duren bijna nooit (7%) langer dan 4 jaar.